

Ἡ πρώτη ὑψωσις τῆς Ἑλληνικῆς Σημαίας ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ κατὰ τὴν Ἑθνικὴν ἑορτὴν τοῦ ἔτους 1859 καὶ ὁ ἑορτασμός αὐτῆς, προεξάρχοντος τοῦ Κουτσουρέλλη καὶ περιγράφοντος ταύτην ὡς ἐξῆς:

“Εὐρεθεῖς ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ Μάρτιον τοῦ 1859 ἔνεκα τῶν προσκυνητῶν, κατόπιν παρακλήσεως μου πρὸς τοὺς Ἐπιτρόπους τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου, ἐπέτυχα ἵνα τελεσθῇ ἐπισήμως τὴν 25 Μαρτίου 1859 Ὑμνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν ἐν τῷ Ἱερῷ Ἀγῶνι πεσόντων.”

Κατ’ αὐτὸ παρέστησαν οἱ δύο Ἐπίτροποι, Ἀρχιεπίσκοπος Πέτρας Μελέτιος καὶ Ἀρχιεπίσκοπος Λύδδης Γεράσιμος. Οὗτοι ἐλειτούργησαν μετὰ 10 Ἀρχιμανδριτῶν, 30 Ἱερέων καὶ 12 Ἱεροδιακόνων, ἐπὶ παρουσίᾳ πεντακισχιλίων προσκυνητῶν (1). Πρὶν τοῦ Ἀποστόλου ἐψάλη ὁ πολυχρονισμός τῶν Βασιλέων καὶ εἰς τὰ ἑξῆς ἐκηρυχθεύθησαν δημοσίως παρὰ τῶν δύο Ἀρχιεπισκόπων τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Μετὰ τὸ τέλος τῆς θείας Μυσταγωγίας ἐτελέσθη τὸ Ὑμνημόσυνον ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων.

Κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην παρῆσαν μετὰ τὴν μεγαλυτέραν ἐπισημότητα ἐν στολῇ καὶ μετὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν οἱ ἐν Παλαιστίνῃ Πρόξενοι τῶν δύο δυνάμεων, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας (2), καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἀγγλοῦ Προξένου, ὅστις εὕρισκετο ἐν συνοδείᾳ εἰς τὴν περιοδεῖαν τοῦ Πρίγκηπος Ἀλβέρτου εἰς Συρίαν (3).

Περαιωθέντος τοῦ Ὑμνημοσύνου συνωδεύθη παρὰ τῶν μνησθέντων Προξένων καὶ παρ’ ὅλου τοῦ λαοῦ ἱερουργήσαντος κλήρου διὰ ψαλμοδιῶν, παρακολουθοῦντος τοῦ πλήθους μέχρι τῆς οἰκίας, εἰς ἣν διαμένω, ὅπου καὶ ἐψάλη ἐκ νέου ὁ πολυχρονισμός τῶν Βασιλέων, ἐκφωνηθέντος τοῦ “Ζήτω ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα”.

Καθ’ ὅλην τὴν ἡμέραν ἦσαν ὑψωμέναι αἱ Σημαῖαι τῶν Προξένων. Οἱ Πρόξενοι καθὼς καὶ ὁ Νομάρχης Παλαιστίνης καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρχαὶ μετέπεσθησαν.

Ἡ Ἑθνική αὕτη τελετή ἔλαβε δημόσιον χαρακτῆρα εἰς τὴν Ἑστίαν ταύτην (Ἱερουσαλήμ) τοῦ Χριστιανισμοῦ, καθ' ὃ μὴ ὑψουμένης ἐν τῇ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῆς Ἑλληνικῆς Σημσίας, ὡς μὴ ὑπαρχούσης μονίμου Ἑλληνικῆς Προξενικῆς Ἀρχῆς, ἐτιμήθη αὕτη δημοσίως παρ' ὅλων τῶν Πολιτικῶν καὶ Ἑκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν τοῦ τόπου καὶ κατὰ πρώτην ἤδη φοράν ἠκούσθη παρὰ παρουσίᾳ ἐπισήμου ἀντιπροσώπου τοῦ Κράτους δοξολογία καὶ μνημόσυνον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Ἑθνικός ἐνθουσιασμός ἦτο ἐξωγραφισμένος εἰς τό μέτωπον ὅλων τῶν παρεστώτων καὶ δάκρυα χαρᾶς ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, ἡ δὲ συγκίνησις τοῦ λαοῦ καὶ τῶν προσκυνητῶν διαφοροτρόπως ἐξεδηλοῦτο καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν".

Τό ἐνδιαφέρον τοῦ Κουτσοῦρέλλη καὶ ὑπὲρ τῶν Προσκυνηματικῶν ἱερῶν. Ἐπεισόδιον ἐν Βηθλεέμ

Κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων 1859 ὁ Λατῖνος Πατριάρχης ἀπῆλθεν εἰς Βηθλεέμ, ὅπου μετὰ τὴν ἐκείνην ἀποβιβάσεως παρὰ δύο λόχων στρατιωτῶν τῆς Ὁρθοδόξου Διοικήσεως. Εἰσελθὼν δὲ διὰ τῆς Πύλης εἰς τὴν μεγάλην Ἑκκλησίαν ἐν παρατάξει ἐζήτησε νὰ μεταβῇ εἰς τό Σπήλαιον τῆς Γεννήσεως διὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας. Ἐκεῖ ἠμποδίσθη παρὰ τοῦ Ἑλληνος ἡγουμένου καὶ τοῦ παραδραγουμάνου τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἑλληνικοῦ Μοναστηρίου. Ὁ λοχαγὸς ἀπεπειράθη νὰ ἐκβιάσῃ τὴν διάβασιν, ἀλλ' οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ Κλήρου ἐπιμόνως ἀντέστησαν εἰς τὸν τρόπον ὥστε ἐζητήθησαν διαταγαὶ τοῦ Νομάρχου Παλαιστίνης. Μὴ συναινέσαντος τούτου εἰς τὴν παρεκτροπὴν τῶν πρό χρόνων θεσπισθέντων ἐθίμων εἰς τοιαύτας τελετάς, ὑπεχρεώθη ὁ Λατῖνος Πατριάρχης μεθ' ὅλου τοῦ κλήρου καὶ τῶν συνακολουθούντων αὐτῶν νὰ διευθυνθῇ εἰς τὴν διὰ τοῦς Λατίνους προσδιορισμένην δίοδον, δι' ἧς εἰσέρχονται οὗτοι καθ' ἐκάστην εἰς τό Σπήλαιον χωρὶς νὰ διέλθωσι διὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας.

Ἀκολουθῶς τὴν προτεραίαν τῆς παραμονῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως κατὰ τοῦς Ὁρθοδόξους ἀπῆλθεν ὁ νεωκόρος τῆς Ἑκκλησίας πρὸς καθα-

ρισμόν καί προπαρασκευήν αὐτῆς διά τήν ἐπιούσαν, ὅπου κατ' ἔθος ἀπέρχεται εἰς Βηθλεέμ εἰς τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Πατριαρχείου μετά τοῦ ἱεροῦ κλήρου, παρακολουθούμενος παρ' ὅλων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις εὐρισκομένων ~~κρυπ~~ προσκυνητῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς θρησκευτικῆς ταύτης τελετῆς. Παρουσιασθαι εἰς ^{τῶν} λατίνων νεωκόρος ἐπετέθη διὰ ραβδισμῶν κατὰ τοῦ ὀρθοδόξου, συμπλακέντων δέ ἀμφοτέρων, ἔλαβεν ὁ τῶν Δυτικῶν πολλοὺς ραβδισμούς ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα προσδραμόντων εἰς βοήθειαν προσκυνητῶν καί τινων βηθλεεμιτῶν, τούτους δέ ἐπηκολούθησαν οἱ Λατῖνοι, ἐπιτεθέντες διὰ μεγάλων ροπάλων κατὰ τῶν ὀρθοδόξων. Εὐτυχῶς ἀπενέβησαν τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας διασκεδάσαντα τήν δυσάρεστον σκηνήν. Ἀπαιτῆσαι κατόπιν τοῦ Γάλλου Προξένου, ἐζητήθη ἡ τιμωρία τοῦ ὀρθοδόξου νεωκόρου καί ἡ φυλάκισις αὐτοῦ καί τῶν ὀρθοδόξων, τοῦθ' ὅπερ καί ἐγένετο πρὸς διενέργειαν τῶν περαιτέρω ἀνακρίσεων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΗΝΩΝ

Ἄλλοτερον ἐπεισόδιον ἐν Βηθλεέμ μετὰ τηλεβόλων. Κατὰ τήν 6/18 Ἰουνίου 1861, καθ' ἣν οἱ Λατῖνοι διέρχονται ἐκ τῆς πτέρυγος τῆς Γεννήσεως, ἐπέβησαν ἐπίθεσον παρὰ τῶν Ἀρμενίων ἐπὶ τῇ προφάσει, ὅτι δέν ἐπιτρέπεται αὐτοῖς νά πατῶσι τοὺς τάπητας, οὓς οἱ Ἀρμένιοι διατηροῦσι διὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν χρῆσιν καί προσευχήν. Ἐκεῖ συνέβη συμπλοκή μετὰξὺ Λατίνων καί Ἀρμενίων κληρικῶν, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦτο 5 τραυματισμοὶ Λατίνων καί 7 Ἀρμενίων. Ὁ Νομάρχης Παλαιστίνης πληροφορηθεὶς τὰ τῆς συμπλοκῆς ἔσπευσεν ἐξ Ἱεροσολύμων, φέρων μετ' αὐτοῦ ἓνα λόχον στρατοῦ καί δύο τηλεβόλα, ἅπερ οὕτως δέν ἐχρησιμοποίησαν, καθότι ἡ σκηνὴ τῆς συμπλοκῆς εἶχε διαλυθῇ.

Ἄλλοτερον Προσκυνηματικόν ἐπεισόδιον κατὰ τήν τελετὴν τοῦ Ἁγίου Φωτός κατὰ τὸ ἔτος 1861, ὡς περιγράφει τοῦτο ὁ Κουτσουρέλλης.

Οἱ Ἀρμένιοι κατὰ τήν τελετὴν τοῦ Ἁγίου Φωτός τῶν ὀρθοδόξων Ῥωμαίων τὸ Μ. Σάββατον κατὰ τήν λιτανεΐαν αὐτῶν μετὰ τῶν ἄλλων μικροτέρων ἔθνων, ἐδοκίμασαν νά κλέψουν ~~ἀπ' αὐτῶν~~ ^{παρανομῶς} κατὰ πρώτην φοράν τήν ἐκ

σιδηρῶν κιγκλίδων θύραν, τὴν ἐκ τοῦ Κουβουκλίου εἰς τὸ ἐσωτερικόν ἄ-
γουσιν, μετὰ τὴν πρόθεσιν ὅπως μετὰ τὴν λιτανεῖαν ἱερουργήσωσιν ἐν τῷ
Ἁγίῳ Τάφῳ. Εἰς τοῦτο ἀντέστησαν οἱ Ὁρθόδοξοι καὶ θά ἐλάμβανον χά-
ραν σοβαραί ταραχαί, καθότι πολλοὶ τῶν προσκυνητῶν εἶχον ἐξερεθισθῇ
εἰάν δέν προῦβαινεν ὁ Νομάρχης εἰς τὰ ἀναγκαῖα διαβήματα, καθ' ἃ διὰ
στρατιωτῶν ἐκράτησεν ἡνεωγμένην καὶ ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον εἰς τοὺς
Ὁρθοδόξους πρὸς τὸ Ἱ. Καθολικόν, μὴ ἐπιτρέψας οὐδ' αὐτὴν τὴν λιτα-
νεῖαν τῶν Ἀρμενίων, εἰμὴ μετὰ τὴν τελείαν ἀποπεράτωσιν τῆς τελετῆς
τῶν Ὁρθοδόξων. Συγχρόνως κατὰ τὴν αὐτὴν τέλετὴν οἱ Ἀρμένιοι ἐσκό-
πουν νὰ καταλάβωσι τὰς ἐξιδιασμένους διὰ τοὺς Ὁρθοδόξους θέσεις παρὰ
τῷ Κουβουκλίῳ, ἐπιδιώξαντες, ὅπως ἐκτοπίσωσι τοὺς ἀθῶους Ὁρθοδόξους
προσκυνητάς, ἀλλ' ὁ Νομάρχης προλαβὼν ἀπέπεμψε τοὺς Ἀρμένιους καὶ
ἀφέθησαν οἱ Ὁρθόδοξοι κύριον τῶν θέσεων τῶν ἐνώπιον τοῦ Κουβουκλίου”

Μυστικαί, ἀνεγνωσθεὶς Ῥωσίας καὶ Γαλλίας ὡς πρὸς τὰ
Προσκυνηματὰ καὶ τὴν ἐπιτοκίαν τοῦ Μεγάλου Τροῦλλον
τοῦ Π. Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Κουτσουρέλλης
αὐτοῖς ἐνημερώσας ἐπὶ τούτων τὸν Ἐκκλ. Ὁφ. Πατριάρχον
ἀγνοοῦν τελευτᾶ τὰ περὶ τὴν ἐκτετακμένα. (4)

Κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1858 ὁ Κουτσουρέλλης πληροφορεῖται, ὅτι ὁ
ἐν Παλαιστίνῃ Πρόξενος τῆς Γαλλίας ἔλαβεν ἐπίσημον τῆς Κυβερνήσεώς του
διαταγὴν νὰ προστατεύσῃ τοὺς κατὰ τὴν Τουρκίαν χριστιανούς συνεννοού-
μενος πάντοτε μετὰ τῶν Ῥωσικῶν Προξενικῶν Ἀρχῶν. Σχετικαί καὶ ὅμοια
διαταγαί ἐδόθησαν καὶ παρὰ τῆς Ῥωσικῆς Κυβερνήσεως καὶ πρὸς τὸν Πρό-
ξενον τῆς Ῥωσίας ἐν Ἰόππῃ καὶ Ἑλληνα τὸ γένος κ. Μαραμπούτην. (5)

Κατ' Ἀπρίλιον δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔτους (1858) πληροφορεῖται ὅτι
ὁ ἐν Βηρυττῷ Γ. Πρόξενος τῆς Ῥωσίας διετάχθη νὰ παράσχῃ εἰς τὴν Κυ-
βερνήσιν του, προτειθεμένην νὰ ὑποβάλῃ ταύτας πρὸς προάσπισιν τῶν
Ὁρθοδόξων συμφερόντων εἰς Διάσκεψιν τῶν δύο Κυβερνήσεων Ῥωσίας καὶ
Γαλλίας, πληροφορίας λεπτομερεῖς περὶ τῶν δικαιωμάτων μιᾶς ἐθνότητος
ἐπὶ τῶν Προσκυνημάτων καὶ τῶν εἰς τὴν κατοχὴν αὐτῶν πιστοποιη-
τικῶν, ἐγγράφων καὶ τίτλων, ἐφ' ὧν στηρίζουσιν ἐκάστη τὰς συνηθείας
καὶ δικαιώματα (ὁρίου καὶ χρόνου ἐκτελέσεως καὶ ἐξασκήσεως αὐτῶν, ἡ

(διοικησίας, προτεραιότητες, χρήσεως κλπ.) αὐτῶν ἐπὶ τῶν Προσκυνημάτων καὶ δὴ τοῦ Πανιέρου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς Βασιλικῆς τῆς Βηθεέμ

Τὰς πληροφορίας ταύτας ὁ Ρῶσσος Πρόξενος ἐζήτησε παρὰ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐπιτρόπων τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου. Οὗτοι ὅμως, εἴτε κατ' εἰσήγησιν καὶ ἀπαίτησιν τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, ἣν αἱ δύο δυνάμεις παρεθεώρουν καὶ ἀπέφευγον νὰ ἀναμίξουν, ^{εἴτε ἐκ τοῦ ἡριελλῶν γόβου αὐτῶν} εἴτε καὶ διότι καχυπόπτως ^{ἐν τῷ} διέβλεπον τότε τὴν Ρωσικὴν πολιτικὴν, ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ὑπόπτως καὶ εἰς βάρος τῆς Ἑλληνικότητος τοῦ Πατριαρχείου ἐργαζομένης ἀντιπροσωπείας αὐτῆς ἐν Ἱεροσολύμοις, ἡρνήθησαν νὰ παράσχωσι τὰς ζητηθείσας πληροφορίες, ἀφῆσαντες τὴν Ρωσίαν νὰ ἀντιμετωπίσῃ μόνη τὴν γαλλικὴν φιλοπροσκυνηματικὴν πολιτικὴν. Ἡ ἄρνησις αὕτη συνέπιπτεν εἰς τὰς παραμονάς τῆς ἐλεύσεως εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τοῦ κ. Μανσούρωφ, ἀπεσταλμένου τῆς Ρωσικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν ἀκαπῶ ἀγορᾶς γαιῶν ἐντός καὶ ἐκτός τῆς Ἱερουσαλὴμ πρὸς οἰκοδομὴν Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἀρχιερατικῶν καὶ προξενικῶν οἰκημάτων, σχολείων, νοσοκομείων, καταλυμάτων πρὸς χρῆσιν τῶν προσκυνητῶν. Τούτα πάντα παρέχον καί ποισιν δυσσέσκεσαν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν κλῆρον, προσβλέποντα εἰς τὰς πράξεις καὶ ἐνεργείας ταύτας τῆς Ρωσικῆς Πολιτικῆς τάσιν πρὸς χωρισμὸν τῶν Ρώσων ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πατριαρχείου καὶ διάσεισιν καὶ μείωσιν τοῦ γοήτρου αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ λαοῦ του.

Πᾶσαι τότε αἱ ἐνεργεῖαι τῆς Γαλλίας, Ρωσίας καὶ Τουρκίας ἐπὶ τῶν Προσκυνηματικῶν ζητημάτων καὶ δὴ ἐπὶ τῆς μελετωμένης ἀνεγέρσεως καὶ τοῦ ἐτοιμορρόπου Μεγάλου Τρούλλου τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐτηροῦντο μυστικά καὶ δὴ μετὰ προσοχῆς μυστικά ὡς πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ὁρθόδοξον Πατριαρχεῖον καὶ Ἱεροσολύμων, ἐν τῇ Κων/πόλει καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις.

Ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὸ 1858 καὶ 1859 ἀνεκκλήθη Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος δέν ὑπῆρχε. Τὰς ὑποθέσεις τῆς πόλεως ταύτης εἶχεν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του ὁ Κουτσοурέλλης.

Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1859 ὁ ἐν λόγῳ ἀποπρόξενος Κουτσοурέλλης

ῥ ὅπως γὰρ ἀνέκκληται

κατά φιλικήν συνάντησιν μετά τοῦ Γάλλου Προξένου πληροφορεῖται, χωρίς νά δείξῃ ὅτι δίδει σημασίαν τινά, ὅτι διετάχθη παρά τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως του, ἵνα ὅλως ἐμπιστευτικῶς, κατόπιν τῶν πρὸς αὐτόν ἐκ Παρισίων διαταγῶν, νά παράσχῃ ἀκριβεῖς λεπτομερείας τῆς καταστάσεως τοῦ ἐτοιμορρόπου Τρούλλου.

Ὁ Κουτσοурέλλης πρὸς τὴν ἀνακοινώσῃ τὸ πρᾶγμα ὅχι μόνον εἰς Κων/πόλιν, ἀλλὰ συγχρόνως καί εἰς τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχικούς Ἐπιτρόπους ἐπὶ τούτῳ ἀνελθὼν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ὁ τε Πατριάρχης Κύριλλος, εὐρισκόμενος ἐν Κων/πόλει, καί οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχοὶ Ἐπίτροποι τοῦ ἡγνούν τελείως τὰ τεκταινόμενα.

Οἱ Ἐπίτροποι μαθόντες παρά τοῦ Κουτσοурέλλη ταῦτα διαμαρτύρονται πρὸς τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν "κατά πάσης ἐνεργείας στρεφόμενης κατὰ τῶν κτητορικῶν δικαιωμάτων τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Πατριαρχείου".

Τῆς διαμαρτυρίας ταύτης διὰ μέν τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1860 δέν ἔλαβε γνῶσιν ὁ Πατριάρχης Κύριλλος, καίτοι ἐγκαίρως ἀνακοινωθείσης αὐτῇ ὑπὸ τῶν Ἐπιτρόπων. Ὁ Κουτσοурέλλης ὁμοίως διὰ τῆς Β. Πρεσβείας ἐν Κων/πόλει ἐπληροφόρησε καί τὸν Πατριάρχην, ὥστε ἠναγκάσθη οὗτος "νά ζητήσῃ τὴν σχετικὴν ἀλληλογραφίαν παρ' αὐτῆς διὰ νά κατατοποιηθῇ". Εἰς τὴν Β. Πρεσβείαν "ἐφαίνετο ἀρκετὰ παράδοξον τὸ ὅτι οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐπίτροποι τοῦ Πατριάρχου ἔκαμαν διάβημα χωρίς οὗτος νά λάβῃ γνῶσιν τοῦ τοιούτου" καί διηρωτάτο "ἂν τῷ ὄντι συνετάχθη ὑπὸ τῶν Ἐπιτρόπων καί ἐπεδόθη διαμαρτυρικὸν ἔγγραφον, ποῦ ἄρ' γε τοῦτο ἐστάλη καί τίνι τρόπῳ μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1860 δέν καταρρώθῃ ν' ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου". Ἡ Τοπικὴ ἐν Ἱεροσολύμοις Τουρκικὴ Διοίκησις κατέπνιξεν ἢ δι' ἰδίους σκοποὺς ἢ γενικωτέρους τῆς ἐν Κων/πόλει Κυβερνήσεως τοιούτους, τὸ τοιοῦτον διάβημα καί δέν ἐπέτρεψε νά γνωσθῇ ἢ διαμαρτύρησις αὕτη πρὸ τῆς τελείας συνεννοήσεως Γαλλίας, Ρωσίας καὶ Τουρκίας καθ' δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν, καθότι ὑπῆρχε διαφορὰ τῆς ἀντιλήψεων μεταξύ αὐτῶν, καθ' ἣν τῶν μὲν δύο πρώτων

ἐργαζομένων ἀπό κοινοῦ, ὅπως αὐταὶ ἀναγείρωσι μόναι τὸν Τρούλλον, τῆς Τουρκίας ἐπιμενούσης νὰ λάβῃ καὶ αὐτῇ μέρος μετ' αὐτῶν εἰς τὴν ἀνέγερσιν καὶ δὴ ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐντολὴν ἐκ μέρους αὐτῶν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου.

Ἐν πάσῃ ὁμοῦ περιπτώσει διὰ τῆς ἐνεργείας ταύτης τοῦ Κουτσουρέλλη, ἡ προσοχὴ τοῦ ἐν Κων/πόλει καὶ Ἱεροσολύμοις Ἑλληνικοῦ ἀκακλήρου ἐνετάθη τότε ἔναντι τῶν τεκταινομένων ὑπὸ τῶν Μ. Δυνάμεων εἰς βάρος τῶν δικαιοματίων καὶ τῆς κτητορικότητος τῆς Ἀγιοτασικῆς Ἀδελφότητος. (6)

Ἡ ὑπὲρ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ παιδείας
δράσις τοῦ Κ. Κουτσουρέλλη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ.

Πρῶτος Πρόξενος, ὅστις ἐπέδειξε γενικώτερον καὶ ἐνωρίτατα τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐν Παλαιστίνῃ καὶ τοῦ Ἀραβορθοδόξου λαοῦ, ὁ ἄρχων Κουτσουρέλλης. Δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐπιχυθῆ ἐπ' αὐτοῦ τὸ παναλαϊτικὸν δηλητήριον τοῦ Πορευρίου Οὐσπένσκη καὶ τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀρθόδοξοι κάτοικοι Παλαιστίνης, κατὰ Κουτσουρέλλην, ἦσαν ἄφωσιωμένοι ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτι "δι' ἀπείρων γεγονότων δημοσίως ἐξεδηλώθη ὁ ζῆλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνισμοῦ των, ὅστις ἐμωλεύει εἰς τὴν καρδίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ μικροῦ γεωργοῦ", ὅτι οὗτοι ἐκ προγόνων Ἑλλήνων καταγόμενοι τρέφουσιν ἀείποτε τὴν φυδικὴν ἐκείνην ἀπέχθειαν καθ' ὅλων γενικῶς τῶν ἀλλοτρίων δογματῶν...".

Πρὸς ἀκριβῆ παρῶσασιν τῆς μεγάλης προσωπικότητος τοῦ Κουτσουρέλλη καὶ τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ διαθέσεων καὶ αἰσθημάτων ἠπέναντι τῆς παιδείας καὶ τοῦ ἀραβορθοδόξου λαοῦ τῆς Παλαιστίνης παραθέτομεν κατωτέρω αὐτοβίᾳ δύο ἐπιστολάς αὐτοῦ, ἀπαντητικὸς εἰς σχετικὰ ἔγγραφα τοῦ ἐν Ἑλλάδι Ὑπουργείου:

Ἰόπη 30. Ἀπρίλ. 1858

Πρός τό ἐπί τοῦ Βασ.οοῖκου καί τῶν Ἐξωτερικῶν

Σ. Β. Ὑπουργεῖον

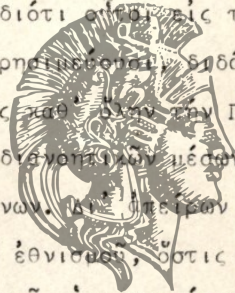
Εἰς Ἀθήνας

Ἐβράδυνα ν' ἀπαντήσω εἰς τό ὑπ' ἀριθ. 4150 ἔγγραφον τοῦ Σ. Ὑ-
πουργείου, ἀλλ' ὥφειλον νά δώσω θετικάς καί βασίμους πληροφορίας ἐπὶ τῶν
ἐρωτήσεων τοῦ ἐπί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καί τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Β.
Ὑπουργείου, ἔκρινα ἀναγκαῖον νά καθυποβάλω ταύτας ὑπό τήν σκέψιν τῶν
ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀγίων Ἐπιτρόπων τῆς Θείας Αὐτοῦ Μακαριότητος, ὡς ἀρ-
μοδιωτέρων εἰς πραγματοποιήσιν τῶν ἐν τῷ μνησθέντι ἔγγραφῳ ἐκτεθέντων
κοινωφελῶν σκοπῶν Σ. Β. Κυβερνήσεως· κατὰ τήν γνωμοδότησιν ὅθεν τούτων
πρόκειται περί δημοτικῶν σχολείων καθίσταται ἐπὶ τοῦ παρόντος λυσιτελῶς
ἀναγκαῖα· ἐν ἐν Ἱεροσολύμοις, ἐν ἐν Βηθλεέμ καί τό τρίτον διὰ τὰ κορά-
σια ἐν Ἰόπῃ ὑπό μιᾶς διοικήσεως διευθυνομένων· εἰς ἕκαστον τῶν σχο-
λείων τούτων ἀπαιτεῖται εἰς ἕλληνας καί εἰς ἄραβ διδασκάλους, οἱ μὲν Ἀρα-
βες δύναται εὐχερέστερον νά εὐρεθῶσιν ἐνταῦθα, οἱ δ' Ἕλληνες πρέπει νά
σταλλῶσι ἐξ Ἀθηνῶν. Τά σχολεία ταῦτα ὀφείλουσι νά τελῶσιν ὑπό ἐπιτήρη-
σιν μὲν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ὑπό τήν ἄμεσον δέ προ-
στασίαν τῆς ἐν Παλαιστίνῃ καθισταμένης Ἑλληνικῆς Προξενικῆς Ἀρχῆς,
ἥτις θέλει φροντίζει διὰ τῆς ἀπονεμομένης ταύτης προστασίας νά διατηρῇ
τούς διευθυντάς αὐτῶν ἀπηλλαγμένους πάσης ἐγχωρίου θρησκευτικῆς διενέ-
ξεως, ἥτις συνήθως ἀναφύεται εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἐπὶ τῶν ἀδιοργανώτων ἐ-
κείνων σχολείων τῶν ἄνευ προξενικῆς προστασίας διατελούντων. Διὰ τήν πύ-
συστασιν καί τήν συντήρησιν ἐνός τοιούτου σχολείου ἀπαιτεῖται ὁ μισθός
τοῦ Ἑλλήνος διδασκάλου τόν ὅποιον θέλει προσδιορίσῃ ἡ Σ. Κυβέρνησις ἐπὶ
τῶν ἀποστελλομένων προσώπων, καί ἐκείνου τοῦ ἄραβος ὅστις δέν δύναται νά
ὑπερβῇ τὰς Δρχ. 100 κατὰ μῆνα. Καθ' ὅσον ἐπομένως ἀφορᾷ τήν παραχώρησιν
καταλύματος πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων τῆς διαμονῆς τοῦ Ἑλλήνος διδασκάλου
(διότι ὁ ἄραβ διαμένει συνήθως εἰς τό ἴδιον αὐτοῦ οἶκημα) ἡ Σ. Κυβέρνησις

θέλει συνεννοηθῇ περί τούτου ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ ἐν Κων/πόλει Πατριάρχου
ἢ ἐν εἰς νά διδασκῇ καὶ ἑλληνικῆς γλώσσας, καὶ τοῦ το πρὸς ἡμαρτάναι καὶ διδάσκει
τῶν καθολικιστικῶν ἑλληνικῶν γλῶσσας καὶ τῶν λαοῦς τῶν Γαλιλαίων· ἡ εὐλογία
ἐκείνων διδασκῶν σχολίων...

τῶν Ἱεροσολύμων Κυρίου Κυρίλλου, ὅστις καθ' ὅσον ἐπληροφορήθην, φιλοτιμούμενος, θέλει εὐχαρίστως προσφέρει τοιαῦτα καταλύματα δωρεάν, διότι ὁ Ἱεροσολυμιτικός θρόνος βρῦει τοιοῦτων οἰκιῶν διαθεσίμων, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου καθίσταται πάντῃ δύσκολος καί πολυδάπανος ἡ ἐνοικίασις οἰκήματος ἐν Παλαιστίνῃ καί τὴν δυσκολίαν ταύτην ἐδοκίμασα καί δοκιμάζουσι καθημερινῶς ἅπαντες οἱ ἐν Παλαιστίνῃ παρεπιδημοῦντες ξένοι· ὁμολογουμένως δέ καί πραγματική ὠφέλεια τῶν σχολείων τούτων ἔσεται ἡ διάδοσις τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καθ' ὅλην τὴν Παλαιστίνην, ἡ ἰσχυρά ἀνάπτυξις τῶν ἑλληνικῶν αἰσθημάτων εἰς τὰ μέρη ταῦτα, ὅπου οἱ κάτοικοι ἀφοσιωμένοι ὄντες ψυχῇ τε καί σώματι εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὠφελήσουσι αὐτὴν παντοδαπῶς καί παντοιοτρόπως. Ἐπομένως ἡ Ἑλλάς ἐλπίζει μίαν ἡμέραν ὑλικόν ὄφελος ἀπὸ τούτων τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐκπαιδευθέντας ἱθαγενεῖς Ἑλλήνας, διότι οἱ ἕως εἰς τὰς Προξενικὰς ἀρχὰς διερμηνεῖς καί ἄλλοι ὑπηρετοὶ χρησιμεύουσι, διδάσκαλοι, ἱεροκήρυκες καί λοιποὶ θιασῶται τῆς Ἑλλάδος καθ' ὅλην τὴν Παλαιστίνην ἔσονται, καί θά καταλάβωσι διὰ παντοίων διανοητικῶν μέσων τὴν προσληπτομένην τῶν λατίνων καί Διαμαρτυρουμένων. Ἐπεὶ ἡμεῖς τὸν γεγονότων δημοσίως ἐξεδηλώθη ὁ ζῆλος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὅστις ἐμφωλεύει καί εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν τοῦ μικροῦ γεωργοῦ, ὑστερουμένου ὁμως τῶν ἐπαγωγικῶν μέσων, ὅπως χρῆσιν ποιήσας καταδείξῃ ἐν περιστάσει τὸν ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐνθουσιασμόν του. Τὰ αἰσθήματα ταῦτα καθίστανται λίαν ἐπισποῦδαστα εἰς τὴν νουνεχὴ καί ἐχέφρονα διάσκεψιν τῆς Σ.Β. Κυβερνήσεως, ἥτις θέλει πράξει καλῶς νὰ πραγματοποιήσῃ ἀπὸ τοῦδε τὰς ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ βαθυτάτῃ ἀμαθείᾳ διατελούντων λαῶν τῆς Παλαιστίνης πατρικὰς αὐτῆς διαθέσεις, ἡ μικρά δέ αὕτη δαπάνη, ἡ ἐτησίως καταβληθησομένη ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτῶν, θέλει παρέξει πλείονα τὸν καρπὸν καί καταστήσῃ τοὺς λαοὺς τούτους ἐν καιρῷ τῷ δέοντι ἰσχυρόν προπύργιον κατὰ τῶν ἁλλοτρίων προσβολῶν, ἐνισχύσει ἐπὶ τὸ μᾶλλον τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιρροήν εἰς τὴν χώραν ταύτην, τὴν πηγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅπου πάντα τὰ χριστιανικά ἔθνη ἔχουσι προσηλωμένον τὸ ὄμμα ἐπὶ τῆς κατακτήσεως αὐτῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

δι' αὐτῶν πάλιν τῶν ἰδίων ἰθαγενῶν καὶ καταβάλλουσιν ἄδράς θυσίας καὶ ἰσχυράν προστασίαν διὰ νά κερδίσωσι τὰς διαθέσεις αὐτῶν· οὗτοι ἐκ πηγόνων Ἑλλήνων καταγόμενοι τρέφουσιν αἰεὶποτε τὴν φυσικὴν ἐκείνην ἀπέχθειαν καθ' ὅλων γενικῶς τῶν ἀλλοτρίων δογμάτων καὶ ὥς ἐκ τούτου ἀποστρέφονται πολλάκις καὶ τὰς χρηματικὰς προσφορὰς τὰς ὑπὲρ τῶν θρησκευτικῶν σκοπῶν γενομένας.

Εὐπειθέστατος

Ὁ Ὑποπρόξενος

Κ. Κουτσουρέλλης

Βασ. Ὑποπροξενεῖον τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἰόππῃ

Ἀριθ. Πρωτ. 303

Ἐν Ἰόππῃ τὴν 30 Ἰουνίου 1858

Πρὸς τό ἐπὶ τοῦ Βασ. οἴκου καὶ τῶν Ἑψωπερικῶν
Σ. Β. Ὑπουργεῖον

Εἰς Ἀθήνας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Ἐλάβον τὴν ὑπ' ἀριθμ. 4040 καὶ ἀπ' ἀποστολῆς δι' ἐπιστολὴν τοῦ Σ. Β. Ὑπουργείου μετὰ τῶν ἐν ἀποστολῇ ἐρωτήσεων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδεως Ὑπουργείου καὶ λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀπαντήσω ὡς ἔπεται:

Ἡ Β. Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δύναται ἀκολουθῶς νά συστήσῃ ἐν Παλαιστίνῃ σχολεῖα καλῶς ὁργανισμένα, εἰς ἃ ἡ διδασκαλία νά εἶναι κανονισμένη ἀπαραλλάκτως κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσαν ἐν γένει τάξιν ὑπὸ τὴν ἄμεσον προστασίαν τῆς ἐνταῦθα καθισταμένης Ἑλληνικῆς Προξενικῆς Ἀρχῆς κατὰ μίμησιν τῶν πρό χρόνων εἰς τὴν χώραν ταύτην συστηθέντων σχολείων τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας. Ἀλλὰ διὰ πολλοὺς λόγους τὰ σχολεῖα ταῦτα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν θρησκείαν συμφέρει νά εἶναι συγχρόνως καὶ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων α) διότι τὰ Γαλλικὰ σχολεῖα προστατευόμενα παρὰ τοῦ Γάλλου Προξένου ἐπιτηροῦνται πνευματικῶς καὶ παρὰ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριάρχου τῶν Λατίνων, τὰ Διαμαρτυρούμενα ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν τεθέντα ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως των, διευθύνονται θρησκευτικῶς παρὰ τοῦ Ἀγγλι

1) 'Ο Κουτσουρέλλης παρέχει ἡμῖν πληροφορίας ὅτι κατὰ τὸ 1858 ὁ ἀριθμὸς τῶν προσκυνητῶν ὑπέβη τὰς 16 χιλιάδας (7χιλ. ὀρθόδοξοι, 450 ρῶσσοι, 100 Ἕλληνες ὑπήκοοι, 6 χιλ. ἀρμένιοι, 1500 δυτικοὶ καὶ λοιποὶ κάπται καὶ ἄλλοι. Ὅτι κατὰ τὸ 1860 ὁ ἀριθμὸς τῶν προσκυνητῶν ἀνῆλθεν εἰς 10 χιλιάδας ἐξ ὧν 6 χιλ. ὀρθόδοξοι.

2) Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Προξενεῖον ἐν Ἱεροσολύμοις κατέχει σήμερον τὴν δευτέραν θέσιν ἀρχαιότητος καὶ ἰδρύσεως μετὰ τὸ Γαλλικόν, Ρωσικὸν ἀπὸ 25ετίας μὴ ὑπάρχοντος, τοῦ δέ Ἀγγλικοῦ ἀνπροκαταστήσταθέντος ὑπὸ τῆς ἐντολοδόχου δυνάμεως.

3) Ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ κατόπιν Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Γεωργίου τοῦ Ε' καὶ πρωτότοκός τῆς Βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας Βικτωρίας ὅστις μετὰ τινα χρόνον ἀπέθανεν. Οὗτος ἀπεβίβασεν εἰς Ἰόππην, ἔνθα τῷ ἀπεδόθησαν τιμαὶ ὑπὸ τοῦ Ὁθωμανικοῦ Στρατοῦ καὶ ἀπεδόθη τὰ Ἱεροσόλυμα, Βηθλεὲμ, Χεβρῶνα, Ναβόλιν, Ναζαρέτ, Τιβεριάδα, Σαφὴν, Ἰσάκλιπεν καὶ οἱ ἄλλοι βηρυτοὶ ἀνεχώρησε.

4) "Ἴδε σχετικὰ ἐν:" Οἱ Ἅγιοι Τόποι ἐν Παλαιστίνῃ καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν δίκαια τοῦ Ἑλληνικοῦ "ἔθνους" Ἀρχιμ. Θεολόγου Μηλιαρᾶ Τόμ. Β' σελ. 661 καὶ ἐξῆς

5) Ὁ Μαραμπύτης διέτέλεσε πολλάκις κατὰ τὰς ἀπουσίας τοῦ Κουτσουρέλλη καὶ ἀναπληρωτῆς-Διευθύνων τὸ Ἑλληνικὸν Ὑποπροξενεῖον. Ἐν τῷ Νεκροταφείῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν Ἰόππῃ κεῖται μέχρι σήμερον ὁ τάφος τοῦ παρὰ τὸν τοῦ Κουτσουρέλλη.

6) "Ἴδε σχετικὰ ἐν σελ. 106 τόμ. Β' ἔργ. "Ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ τὰ μνημεῖα αὐτῆς, ὑπὸ Τιμοθέου Π. Θέμελη Ἀρχιεπισκόπου Ἰορδάνου".